

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Bedrijventerrein Hogekant en plangebied Poort

24 januari 2003

1278-46

ISBN 90-421-1117-8
Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
2. OORDEEL OVER HET MER.....	2
2.1 Algemeen	2
2.2 Toelichting op het oordeel, alsmede opmerkingen ten behoeve van de verdere besluitvorming.....	2
2.2.1 Water	2
2.2.2 Natuur	3
2.2.3 Verkeer	4
2.2.4 Jachthaven.....	4

1. INLEIDING

De gemeente Almere is voornemens om het bestemmingsplan voor het plangebied Almere Poort vast te stellen, alsmede een Zelfstandige Project Procedure (ZPP) te doorlopen voor het bedrijventerrein Hogekant dat is gelegen binnen het desbetreffende plangebied. De m.e.r.-plichtige activiteiten betreffen:

- woningbouw (de bouw en het gebruik van 10.000 tot 12.000 woningen);
- bedrijventerreinen (160 ha);
- een multifunctioneel sport- en leisurecentrum van 80 ha, dat mogelijk meer dan 500.000 bezoekers per jaar trekt;
- een jachthaven met maximaal 1000 ligplaatsen inclusief een (beperkte) strandvoorziening.

Voor deze activiteiten is reeds in een eerder stadium een MER gemaakt – namelijk in 1998 – en wel voor de besluitvorming inzake het structuurplan Almere Poort. Vanwege onverwachte ontwikkelingen in de jurisprudentie is gebleken dat een MER voor een structuurplan slechts wordt beschouwd als een vrijwillig MER en dat de m.e.r.-plicht daardoor nog niet is verwerkt. Met de vaststelling van het bestemmingsplan en het doorlopen van de ZPP komt de m.e.r.-plicht opnieuw in beeld. Vanwege de gevolgen van die jurisprudentie wordt nu wederom een MER ten grondslag gelegd aan de te nemen besluiten. Dit gebeurt in dit geval op basis van art. 7.16 Wet milieubeheer (Wm) waardoor van de verkorte m.e.r.-procedure gebruik gemaakt wordt. Het aanvullende MER Almere Poort 2002 moet in samenhang beschouwd worden met het MER Almere Poort uit 1998.

Bij brief van 5 november 2002¹ heeft het college van burgemeester en wethouders van Almere de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het opgestelde milieueffectrapport (MER). Het MER is op 18 november ter inzage gelegd².

Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³ De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁴, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. In dit advies verwijst de Commissie naar een reactie wanneer deze naar haar oordeel:

- informatie bevat over een essentiële tekortkoming in het MER, waarvoor de Commissie adviseert een aanvulling op het MER op te stellen alvorens de besluitvorming doorgang kan vinden;
- informatie bevat over de inhoud van het MER die van belang is voor de besluitvorming en waarover zij een aanbeveling doet in het advies.

Op grond van artikel 7.26, lid 1 van de Wm toetst de Commissie:

- aan de richtlijnen van het MER⁵, zoals destijds vastgesteld voor het MER structuurplan Almere Poort⁶ d.d. 12 maart 1998;

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.

⁴ Zie bijlage 4 voor een lijst hiervan.

⁵ Wm, artikel 7.23, lid 2.

- op eventuele onjuistheden⁷;
- aan de wettelijke regels voor de inhoud van een MER⁸.

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de wettelijke vereisten en de richtlijnen en gaat zij na welke onderdelen van het MER in aanmerking komen voor een positieve vermelding. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij zowel de Zelfstandige Project Procedure Hogekant alsmede de vaststelling van het bestemmingsplan Almere Poort.

Is dat naar haar mening niet het geval dan betreft het een *essentiële tekortkoming*. De Commissie zal dan adviseren tot een aanvulling. Overige tekortkomingen worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

2. OORDEEL OVER HET MER

2.1 Algemeen

De Commissie is van oordeel dat **de essentiële informatie in het MER aanwezig** is, met dien verstande dat met betrekking tot de jachthaven er in een later stadium meer concrete informatie dient te worden aangeleverd. Daarbij dient te worden opgemerkt dat het MER Almere Poort 2002 vooral beschouwd moet worden in samenhang met het oorspronkelijke MER Almere Poort uit 1998.

Voor wat betreft de informatie over natuur en water dient te worden opgemerkt dat de achterliggende rapportages – te weten de ontheffingsaanvraag Flora- en Faunawet inclusief de daaraan ten grondslag liggende inventarisatie, alsmede het Waterstructuurplan Almere Poort – beschouwd dienen te worden als bijlagen behorende bij dit MER en dus onderdeel uitmaken van het MER en van deze toetsing.

De Commissie heeft met waardering kennis genomen van de aandacht die in het MER geschonken wordt aan de realisatie van ecozones en in het bijzonder het beheer daarvan.

2.2 Toelichting op het oordeel, alsmede opmerkingen ten behoeve van de verdere besluitvorming

2.2.1 Water

Het Waterstructuurplan betreft een gedegen rapport. In het rapport wordt helder het probleem beschreven van de waterkwaliteit, met name met betrek-

⁶ Projectnummer 922.

⁷ Wm, artikel 7.23, lid 2.

⁸ Wm, artikel 7.10

king tot de brakke kwel uit de ondergrond. Er worden echter in het MER geen maatregelen genoemd om de waterkwaliteit te verbeteren. Als onderdeel van het MMA had dit wel dienen te gebeuren. Zo ook had in het MMA aangegeven moeten worden hoe deze brakke kwel gebruikt zal gaan worden om bijzondere natuurkwaliteiten te ontwikkelen, waarbij zoet regenwater drijft op brak kwelwater waardoor er een interessant micromilieu met gradiëntverschillen kan ontstaan. Dit laatste aspect heeft de Commissie in het toetsingsadvies voor het MER structuurplan Almere Poort al naar voren gebracht, maar daar is in dit aanvullende MER niets mee gedaan. De uiteindelijke keuze kan opgenomen worden in de waterparagraaf van het bestemmingsplan.

Voor wat betreft de watertoets en de uitkomsten daarvan verwijst de Commissie naar de inspraakreactie van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat⁹.

‡ Het MMA dient zowel maatregelen inclusief een concrete doelformulering te bevatten met betrekking tot de verbetering van de waterkwaliteit, alsmede moeten in het MMA de mogelijkheden worden uitgewerkt om de aanwezigheid van brakke kwel te benutten voor het creëren van interessante micromilieus voor bijzondere plantengroei. De Commissie adviseert om dit alsnog bij de planvorming te betrekken - in relatie tot de watertoets - alvorens er tot definitieve uitwerking van de plannen wordt overgegaan.

2.2.2

Natuur

In het MER wordt de ecologische verbindingzone beschreven. Uit de plannen blijkt dat de ecologische verbindingzone op een groot aantal plaatsen doorsneden wordt. Tevens wordt er bebouwing beoogd in deze zone. Het valt te verwachten dat deze doorsnijdingen en bebouwing het functioneren van de verbindingzone negatief zullen beïnvloeden¹⁰. Bij de besluitvorming dienen de mogelijkheden om te komen tot mitigatie dan wel compensatie betrokken te worden.

‡ De Commissie adviseert om bij de besluitvorming aandacht te besteden aan vormen van mitigatie en/of compensatie in relatie tot het functioneren van de ecologische verbindingzone.

Ondanks de beschikbare informatie over de mogelijke effecten op in het plangebied voorkomende planten- en diersoorten, wordt er in het MER weinig specifieke informatie gegeven over beoogde mitigatie en compensatie. Ondanks het feit dat dit wettelijk niet verplicht is, zou in het kader van het MMA daar zeker aandacht aan besteed dienen te worden.

‡ De Commissie constateert dat er in het MER weinig concrete invulling wordt gegeven aan mitigatie en compensatie van de gevolgen op de natuur, daarom adviseert de Commissie om daar bij de definitieve besluitvorming alsnog aandacht aan te besteden.

Uit de uitgevoerde inventarisatie blijkt dat er sprake is van een aanzienlijk aantal beschermde planten- en diersoorten. Uit de inspraak¹¹ blijkt dat er ook nog enkele plantensoorten in het gebied voorkomen – het gaat voornamelijk om pionierplanten – die niet in de ontheffingsaanvraag zijn meegenomen. Het

⁹ Zie inspraakreactie nummer 1, voor wat betreft de passage over de watertoets onder het algemene kopje wateraspecten op de pagina's 2 en 3.

¹⁰ Zie ook inspraak reactie nummer 4, in bijlage 4 ten aanzien van de verbindingzone.

¹¹ Zie inspraakreactie nummer 2, in bijlage 4, ten aanzien van in het plangebied aanwezige plantensoorten.

is niet onwaarschijnlijk dat deze plantensoorten in dit gebied zullen voorkomen.

┆ De Commissie adviseert om over de ontheffingsaanvraag contact op te nemen met LNV en te overleggen hoe met deze extra informatie moet worden omgegaan.

Een aantal planten- en diersoorten komen vooral voor in bepaalde gebieden. Het is in het kader van het MMA noodzakelijk om deze concentratiegebieden concreet te benoemen en zoveel mogelijk te ontzien, bijvoorbeeld door een duidelijke begrenzing aan te geven¹².

┆ De Commissie adviseert om de inventarisatie van de gebieden binnen het plangebied waar veel beschermde planten- en diersoorten voorkomen en de exacte begrenzing daarvan te betrekken bij de uiteindelijk vaststelling van het bestemmingsplan.

2.2.3 Verkeer

Mede naar aanleiding van de inspraak¹³ kan geconstateerd worden dat er nog onzekerheid bestaat over de vraag of tijdig alle maatregelen getroffen zullen en kunnen worden om de verkeersbelasting van de verkeersinfrastructuur in goede banen te leiden. Vanwege die onzekerheden over de autonome ontwikkeling, kan nu nog niet precies beoordeeld worden of en waar er sprake zal zijn van overbelasting van het wegennet. Afhankelijk van al dan niet optredende filevorming en vertragingen, kan er ook sluipverkeer in het plangebied gaan ontstaan.

┆ De Commissie adviseert om tijdig in te spelen op de mogelijke verkeersontwikkelingen en er voor te zorgen dat het verkeer zich vooral verplaatst via de hoofdinfrastructuur. Tevens is het wenselijk om daarbij ook in te spelen op het zich ontwikkelen van sluipverkeer door het plangebied.

2.2.4 Jachthaven

Zoals blijkt uit het MER gaat het om een jachthaven met maximaal 1000 ligplaatsen. Alleen de globale ligging van de jachthaven is bekend, maar ten aanzien van de precieze ligging en uiteindelijke inrichting van de jachthaven is nog niets bekend en daardoor is de beschikbare informatie tamelijk globaal. Het MER geeft in z'n algemeenheid informatie over de mogelijke effecten op het Vogelrichtlijngebied IJmeer. Er dient in geval van een definitieve locatiekeuze een onderbouwing gegeven te worden of er sprake zal zijn van significante effecten¹⁴ op dat gebied in functionele zin, waarvoor de in het MER geleverde informatie gebruikt kan worden.

┆ De Commissie wijst erop dat bij de uiteindelijke besluitvorming over de locatie van de jachthaven de eisen die voortvloeien uit de Vogel- en Habitatrichtlijn nadrukkelijk betrokken dienen te worden en in het bijzonder een onderbouwing van de vraag of er sprake zal zijn van significante gevolgen voor het Vogelrichtlijngebied IJmeer.

¹² Zie ook de inspraakreacties nummer 2 en 4, in bijlage 4, ten aanzien van de begrenzing van het Kromslootpark en het grensgebied daarvan.

¹³ Zie inspraakreactie nummer 1, in bijlage 4, waarin melding wordt gemaakt van deze problematiek.

¹⁴ Zie daarvoor de eisen die voortvloeien uit de zogenaamde Vogel- en Habitatrichtlijn, en in het bijzonder artikel 6, lid 3 en lid 4 van de Habitatrichtlijn (92/43/EEG).

De nadere inventarisatie, zoals uitgevoerd ten behoeve van dit MER en de ontheffingsaanvraag voor de Flora- en Faunawet, zijn vooral binnendijks georiënteerd.

In geval van de aanleg van de jachthaven, maar ook voor andere buitendijkse activiteiten zal een meer specifieke en concrete inventarisatie nodig zijn voor de aanvraag van een vergelijkbare ontheffing voor de aanleg van de jachthaven¹⁵.

Tevens is het MER onvoldoende concreet over de waterkwaliteit van oppervlaktewater buitendijks. Met name op het punt van de mogelijke nadelige effecten van lozingen van afvalwater door de vaartuigen¹⁶.

| De Commissie adviseert om ten aanzien van de jachthaven over te gaan op gefaseerde besluitvorming, inclusief de daarbij behorende m.e.r.-informatie. Aangezien er alleen nog maar sprake is van een voornemen om een jachthaven aan te leggen, kan er geconstateerd worden dat er voor dat voornemen voldoende informatie in het MER aanwezig is. Maar op het moment waarop de plannen voor de jachthaven concreet worden dient er alsnog aanvullende m.e.r.-informatie te worden aangeleverd en dient deze informatie ook door de Commissie te worden beoordeeld. Deze informatie moet worden aangeleverd voordat het besluit genomen wordt waarmee de locatie voor de jachthaven wordt vastgelegd. Het gaat daarbij om: een onderbouwing van de definitieve ligging en inrichting; de effecten van de jachthaven op de waterkwaliteit onder andere ten gevolge van de lozing van afvalwater; de effecten van de jachthaven op de natuur (binnen- en buitendijks).

¹⁵ De informatie die in het MER beschikbaar is over de aanwezigheid van allerlei vogels in het IJmeer en de mogelijke gevolgen daarvoor kan daarbij als goede basis worden gebruikt.

¹⁶ Zie daartoe tevens inspraakreactie nummer 1, waarin deze problematiek ook wordt genoemd.